

спортивного, культурного й духовного компонентів. Особливо відзначається необхідність тих аспектів фізичної підготовки, які формують особистісну культуру. Зокрема, мова йде про виховання бійцівського характеру, високих якостей спортивного лицарства і шляхетності, високу культуру тренування, відновлення, самоконтролю, а також формування зібраності, організованості й звязаності в досягненні поставлених цілей.

Висновки. Таким чином, особистісно орієнтована освіта це освіта, яка передбачає необхідність диференціації навчального процесу, орієнтації на особистість студента, інтелектуальний і моральний розвиток цілісної особистості, а не окремих якостей. Всіх дослідників у даній області об'єднує прагнення враховувати при організації особистісно орієнтованого навчання індивідуальні особливості кожного студента, приділяти особливу увагу здоров'ю на «кризових етапах навчання», більш гнучко будувати навчальний процес.

Література

1. Анікеєв Д.М. Проблеми формування здорового способу життя студентської молоді / Д.М.Анікеєв // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2009. № 2 – С. 6-9.
2. Бех І.Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості Т. 1 / І.Д.Бех – Чернівці: Букрек, 2015. – 840 с.
3. Доклад о человеческом развитии 2011. Устойчивое развитие и равенства возможностей: лучшее будущее для всех. / Пер. с англ.; ПРООН. – М.: Из-во «Весь мир», – 2011. – 188 с.
4. Сичов С.О. Прилучення студентської молоді до цінностей фізичної культури: теоретико-методичні засади: монографія / С.О.Сичов. – К.: НТУУ «КПІ», 2010. – 436 с.
5. Сичов С.О. Фізичне виховання - як дієвий фактор залучення студентської молоді до цінностей фізичної культури / С.О.Сичов, О.К.Сиротинська // Збірник наукових праць «Актуальные научные исследования в современном мире», Переяслав-Хмельницький, Вип. 12 (44) частина 2, 2018. – С. 35-38.

References

1. Anikyeyev D.M. Problemi formuvannya zdorovogo sposobu zhittya studentskoyi molodi / D.M.Anikyeyev // Pedagogika, psihologiya ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vihovannya i sportu. – 2009. № 2 – S. 6-9.
2. Beh I.D. Vibrani naukovi praci. Vihovannya osobistosti T. 1 / I.D.Beh – Chernivci: Bukrek, 2015. – 840 s.
3. Doklad o chelovecheskom razvitii 2011. Ustojchivoe razvitie i ravenstva vozmozhnostej: luchshee budushee dlya vseh. / Per. s angl.; PROON. – M.: Iz-vo «Ves mir», – 2011. – 188 s.
4. Sichov S.O. Priluchennya studentskoyi molodi do cinnostej fizichnoyi kulturi: teoretiko-metodichni zasadi: monografiya / S.O.Sichov. – K.: NTUU «KPI», 2010. – 436 s.
5. Sichov S.O. Fizichne vihovannya - yak diyevij faktor zaluchennya studentskoyi molodi do cinnostej fizichnoyi kulturi / S.O.Sichov, O.K.Sirotinska // Zbirnik naukovih prac «Aktualnye nauchnye issledovaniya v sovremennom mire», Pereyaslav-Hmelnickij, Vip. 12 (44) chastina 2, 2018. – S. 35-38.

УДК 3.76.3:796.012. 063.853.27

Скрипка І. М.
к.ф.в. і спорту, доцент кафедри ТМС,
Чхайло М. Б.

доцент кафедри ТМС, Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка, м.Суми

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ БОРОТЬБИ ДЗЮДО В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ СПЕЦІАЛЬНИХ ШКОЛАХ-ІНТЕРНАТАХ ДЛЯ ДІТЕЙ З ВАДАМИ СЛУХУ

В статті підтверджено необхідність запровадження новітніх технологій, оновлення змісту та удосконалення системи освіти, впровадження нових форм і методів навчання та виховання у спеціальні загальноосвітні навчальні заклади (школи-інтернат). Встановили, що розробка змісту додаткових секційних занять в умовах шкіл-інтернатів для дітей з особливими потребами, а також включення таких дітей у загальну діяльність спільно з їх здоровими однолітками забезпечить розвиток їх рухових якостей, активізацію уваги та інтересу і сприятиме формуванню природних покомодій.

Визначено, що заняття дзюдо окрім суто спортивної складової спрямовані на зміцнення здоров'я, корекції психомоторної сфери учнів, формування в них мотивації до занять фізичними вправами з метою гармонійного формування особистості. Але застосування елементів дзюдо у фізичному вихованні глухих та слабочуючих дітей фактично не представлено для наукового загалу. В результаті дослідження встановили необхідність застосування засобів дзюдо у процесі фізичного виховання дітей з вадами слуху.

Ключові слова: дзюдо; діти з вадами слуху; здоров'я; фізична підготовленість; рухова активність.

Скрипка І.Н., Чхайло Н. Б. Особенности использования средств борьбы дзюдо в общеобразовательных специальных школах-интернатах для слабослышающих детей. В статье подтверждена необходимость внедрения новейших технологий, обновления содержания и совершенствования системы образования, внедрение новых форм и методов обучения и воспитания в специальные общеобразовательные учебные заведения (школы-интернаты). Установили, что разработка содержания дополнительных секционных занятий в условиях школ-интернатов для детей с особыми потребностями, а также включение таких детей в общую деятельность совместно с их здоровыми сверстниками, обеспечит развитие их двигательных качеств, активизацию внимания, интереса и будут

способствовать формированию природных локомоций.

Определено, что занятия дзюдо кроме чисто спортивной составляющей направлены и на укрепление здоровья, коррекции психомоторной сферы учащихся, формирование у них мотивации к занятиям физическими упражнениями с целью гармоничного формирования личности. Применение элементов дзюдо в физическом воспитании глухих и слабослышащих детей фактически не представлен для научной общественности. Определили необходимость применения средств дзюдо в процессе физического воспитания слабослышащих детей.

Ключевые слова: дзюдо; дети с проблемами слуха, здоровья; физическая подготовленность; двигательная активность.

Skripka Irina.Nikolaevna, Chkhaylo Nikolay Borisovich. Peculiarities of Judo Control in Specialized Boarding Schools for Hearing Impaired Children. The necessity of introduction of new technologies, updating of the content and improvement of the education system, introduction of new forms and methods of teaching and education in special general educational institutions (boarding schools) are confirmed in the article. Recognized that the process of humanization of public life in recent times requires the development of innovative educational technologies, which will be necessarily taken into account the interests of children with special educational needs, as well as the creation of appropriate conditions for their social adaptation and integration in society. Most hearing impaired children are found to have a very low level of developmental coordination skills, which is why the development of additional section sessions in boarding schools for children with special needs, and the inclusion of such children in general activities together with their healthy peers, will ensure development of their motor qualities, activation of attention and interest and will contribute to the formation of natural locomotions.

It is determined that in addition to the purely sports component, judo classes are aimed at enhancing health, developing physical, moral, volitional and intellectual abilities, correcting the psychomotor sphere of students, forming motivation to exercise in them for the purpose of harmonious personality formation. However, the use of judo elements in the physical education of deaf and hard-of-hearing children is not actually presented for scientific purposes. The purpose of the study is to identify the necessity of using judo means in the physical education of children who require hearing impairment in special educational institutions (boarding schools).

Key words: judo; children with hearing impairments; health; physical fitness; motor activity.

Актуальність. У нашій країні згідно Указів Президента України від 18.12.2007р. № 1228/2007 «Про додаткові заходи щодо створення сприятливих умов для життєдіяльності осіб з обмеженими можливостями», від 13 грудня 2016 р. № 553 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю» всі міські та обласні департаменти освіти і науки були зобов'язані координувати роботу щодо реалізації державної політики у сфері захисту прав та інтересів дітей з особливими освітніми потребами (ООП) [15].

За даними організації ВООЗ більше 4% дітей мають різноманітні вади слуху, від усієї кількості людей (360 мільйонів чоловік) із депривацією слуху в світі [1]. Останні дослідження [5, 6] зауважують, що з різних причин кількість дітей з вадами слуху зростає, що підтверджує необхідність запровадження новітніх технологій, оновлення змісту та удосконалення системи освіти, впровадження нових форм і методів навчання та виховання. Саме тому, розробка змісту додаткових секційних занять в умовах шкіл-інтернатів для дітей з особливими потребами, а також включення таких дітей у загальну діяльність спільно з їх здоровими однолітками, що забезпечить розвиток їх рухових якостей, активізацію уваги та інтересу і сприятиме формуванню природних локомоцій є актуальним питанням, яке повинно вирішуватись не тільки в медичній сфері, але і в сфері фізичної культури і спорту.

Н. Г. Байкіна [1] В. В. Джевага [2] А. А. Івахненко [4], підтверджують негативний вплив відсутності слуху на загальний і фізичний розвиток дитини. Зниження фізичної підготовленості дітей з даною нозологією пов'язано не тільки з патологією органу слуху, але і функціональною запущеністю рухового аналізатора і недосконалістю застосовуваної методики навчання фізичним вправам [2, 4].

Колишкін О.В. вказує, що депривація слуху у дітей є однією з тих причин, що перешкоджають соціальній інтеграції дітей на ґрунті спортивної активності [8]. Зважаючи на зростання популярності Параолімпійських ігор саме в даний момент зростає необхідність за рахунок оптимальної організації рухової активності дітей з особливими освітніми потребами не лише ліквідувати недоліки в розвитку їх рухової сфери, але й підвищити рівень їх фізичного розвитку та підготовленості, що сприятиме їхній подальшій спортивній спеціалізації.

Позитивний вплив застосування в процесі фізичного виховання засобів різних видів спорту для корекції дефектів моторики, координаційних можливостей, розвитку рухової сфери та самовдосконалення дітей з особливими освітніми потребами підтверджують [4, 10, 12, 13]. Проте аналіз літератури з проблеми організації фізичного виховання дітей з вадами слуху показав недостатню кількість досліджень, пов'язаних із застосуванням саме засобів дзюдо, що дозволяє вирішити не тільки завдання програми «Фізична культура», але і сформувати в учнів життєво необхідні рухові уміння та навички, забезпечити корекцію їх фізичного розвитку, а також сформувати стійкий інтерес до занять фізичними вправами.

Мета роботи. Виходячи з вищесказаного, мета роботи наступна: встановити необхідність застосування засобів дзюдо у процесі фізичного виховання дітей, які потребують корекції порушень слуху у спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах (школах-інтернатах).

Завдання дослідження:

1. Вивчити та узагальнити наукову та психолого-педагогічну літературу з теорії й практики застосування засобів фізичного виховання та визначити їх значення у корекційно-педагогічній та фізкультурно-оздоровчій роботі з глухими дітьми.

2. Визначити педагогічний потенціал дзюдо як засобу фізичного виховання дітей з вадами слуху з метою корекції та розвитку їх рухової сфери.

Методи дослідження: для розв'язання поставлених завдань нами застосовувалися теоретичні (вивчення й аналіз науково-методичної літератури, навчальних програм і нормативних документів з навчально-виховної роботи у спеціальній школі, узагальнення психолого-педагогічного досвіду з проблеми дослідження) та емпіричні (педагогічні спостереження) методи дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. До осіб з особливими освітніми потребами згідно Закону України [15] відноситься категорія людей як інвалідності у важкій формі, так і середніх за ступенями порушень, а саме: порушення слуху (глухі, зі зниженим слухом); порушення зору (сліпі, зі зниженим зором); порушення мовлення; порушення опорно-рухового апарату; розумова відсталість; затримка психічного розвитку.

Однією з головних причин збільшення кількості дітей з ООП в країні є несприятлива соціально-економічна та екологічна ситуація, яка з кожним роком на жаль тільки погіршується. Тому, забезпечення варіативності та покращення умов для здобуття освіти дітьми за станом здоров'я, які не мають можливості навчатися в загальноосвітніх навчальних закладах на загальних засадах підтверджує велика кількість наукових досліджень [2, 3, 4]. Для дітей з ООП відбулися якісні зміни, а саме: створення інклюзивного освітнього середовища, яке не має на увазі суто відкриття інклюзивних класів та забезпечення архітектурної доступності для таких осіб, а в першу чергу закликає до підвищення компетентності педагогічних працівників, руйнування суспільних стереотипів щодо освіти таких дітей [4]. Так, згідно з постановою Кабінету Міністрів України про затвердженні "Порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах" [14], що стосується учнів з вадами слуху, то з загальної кількості учнів в класі ЗОШ глухих дітей може бути не більше двох, а учнів з порушеннями слуху може бути не більше трьох.

Аналіз навчальної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів м. Суми більшість з них ні фінансово, ні організаційно-методично поки, що не може застосовувати інклюзивне навчання для дітей з вадами слуху, де б зберігались всі інтереси дитини. За даними Департаменту освіти і науки Сумської обласної державної адміністрації у 2019-2020 році в загальноосвітніх закладах області на загальних засадах навчається 4 дитини з особливими потребами, 2 дитини в КУ Сумська ЗОШ №22 СМР та 2 дитини КУ Сумська ЗОШ №8 СМР. Остання є однією з лідерів у місті по впровадженню інклюзивного навчання так у 2017-2018 навчальному році в закладі навчалися 15 учнів з особливими потребами, з них 3 - за індивідуальною формою, 4 учні в 3-х інклюзивних класах за програмами ЗОШ для дітей із затримкою психічного розвитку, 8 учнів навчались у підготовчому спеціальному класі. У 2018-2019 навчальному році заклад надавав освітні послуги дітям з ООП у 4 класах з інклюзивним навчанням із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Наразі в місті Суми для дітей, які потребують корекції порушень слуху працює Комунальний заклад Сумської обласної ради Косівщинська спеціальна загальноосвітня школа-інтернат Сумського району. В школі-інтернаті за рахунок держави утримується 74 дитини Сумської області віком від 6 до 18 років. Заклад здійснює навчання дітей зі зниженим слухом та дітей із затримкою психічного розвитку у межах базового загального середнього рівня освіти (I ступінь – початкова школа (підготовчий, 1-4 класи); II ступінь – основна школа (5-10 класи)). Що стосується організації заняття адаптивною фізичною культурою та спортом для школярів в даному спеціальному закладі освіти (школі-інтернат) вони виступають як один із головних факторів покращення самопочуття, підвищення рівня здоров'я та фізичної підготовленості, задоволення потреб у спілкуванні, розширенні кола знайомств, самореалізації учнів закладу.

Навчальний заклад пишається своїми випускниками, які є багаторазовими чемпіонами та призерами України, учасниками міжнародних змагань, учасниками Дефлімпійських ігор з різних видів спорту. Такі результати є прямим підтвердженням необхідності реалізації та розробки новітніх програм та методик з пріоритетним використання елементів різних видів спорту для початкового їх ознайомлення вже на початку навчання з дітьми даної нозології, що сприятиме розширенню кола виконуваних рухових дій та дозволить їм підвищити свої фізичні кондиції з метою подальшої спортивної спеціалізації в Параолімпійському русі [10].

З цієї метою Колишкін О.В. [8] розробив та впроваджував експериментальну методику корекції рухових порушень слабочуючих дітей старшого шкільного віку засобами адаптивного фізичного виховання (АФВ) у КЗСОП Косівщинська СЗОШ-інтернат Сумського району та Миргородської СШ-інтернат для слабочуючих дітей. В результаті дослідження підтверджено позитивний вплив різних видів рухової активності на фізичний стан слабочуючих учнів та доведено ефективність упровадження системи корекційних заходів із використанням методів адаптивного фізичного виховання в сучасну практику корекційної педагогіки [8].

Івахненко А.А. [4] впровадила ефективну методику корекції та розвитку психомоторної функції глухих дітей молодшого шкільного віку, в основу якої покладено рухливі ігри та естафети, які враховують вікові та психофізичні особливості розвитку цієї нозологічної групи дітей. в навчальній процес Запорізької ЗОШ № 95, навчально-реабілітаційного центру «Джерело» м. Запоріжжя, ЗСШ інтернату для глухих дітей м. Дніпропетровська.

В процес фізичного виховання спеціальної загальноосвітньої школи – інтернат №18 м Київ Т.М. Ричек [12] було впроваджено технологію корекції показників фізичного стану учнів 13-15 років з вадами слуху засобами туристського багатоборства. Кунінець О.О. теоретично обґрунтовано та розроблена «Навчальна програма з оздоровчого туризму для глухих учнів 1-4 класів», які займаються в гуртках туристсько-краєзнавчого напрямку позакласної освіти та впровадила результати досліджень у навчальний процес Запорізького навчально-реабілітаційного центру «Джерело», КЗ «Кам'янської СЗОШ-інтернат», КЗО «Дніпропетровський навчально-реабілітаційний центр №10», Херсонську СЗОШ-інтернат I-III ступенів Херсонської ОР.

З досліджень фахівців сфери фізичного виховання та корекційної педагогіки фізкультурно-спортивна активність слабочуючих дітей знижується з кожним роком, що пояснюється не стільки погіршенням соціальної установки до фізичної культури взагалі, скільки негативним ставленням до деяких традиційних форм проведення занять з фізичної культури. Тому, для підвищення фізкультурно-спортивної активності необхідне збільшення новизни та підвищення збагачуючої ролі занять, створення можливостей для занять за вибором, зменшення ролі традиційних (обов'язкових) заходів.

Вирішенню цих завдань сприятиме застосування засобів та методів фізичного виховання фізкультурно-оздоровчого спрямування для корекції фізичного стану та рухової сфери слабочуючих дітей на основі застосування засобів дзюдо. Засоби дзюдо можна застосовувати з метою удосконалення системи освіти дітей у спеціальних загальноосвітніх школах (школи-інтернати) з метою покращення стану здоров'я, корекції психомоторної сфери учнів, формування в них мотивації до занять фізичними вправами. Підвищення рухової активності дітей із порушеною слуховою функцією шляхом широкого впровадження у практику фізичного виховання сучасних видів занять прискорюють процес формування знань, практичних умінь і навичок, корекцію і розвиток рухової сфери загалом [8]. Тому, з метою вирішення питання підвищення рухової активності дітей з вадами слуху постає необхідність розуміння чинників формування інтересу до різних форм занять фізичною культурою, умов формування мотивів до фізкультурної діяльності для підвищення ефективності фізкультурно-оздоровчої та корекційної роботи.

Заняття з самооборони засобами різних видів боротьби фахівці рекомендують проводити вже з молодшого шкільного віку, але обов'язково враховувати їх стан здоров'я [4]. Заняття з дзюдо для дітей з вадами слуху допоможуть набути впевненості у власних силах, слугують засобом виховання рухових здібностей, а також сприятимуть формуванню в учнів мотиваційного ставлення до фізкультурно-оздоровчої діяльності в спеціальних закладах освіти. Так, як саме боротьба дзюдо є одним із ефективних і доступних засобів фізичного виховання дітей, оскільки під час занять глухих та слабочуючих дітей можна навчити системі оздоровлення засобами дзюдо, підвищити зацікавленість до занять фізичними вправами та навчити техніці самозахисту [6].

На початковому етапі занять з дзюдо спеціалістам з фізичної культури та спорту необхідно зацікавити учнів, допомогти їм виробити звичку до регулярних занять та закласти в них гарну рухову базу, а також здійснювати фізкультурно-оздоровчу та виховну роботу, яка буде спрямована на корекцію їх рухової сфери та зміцнення їхнього здоров'я. У методиці занять на першому етапі навчання – оздоровчо-виховний, переважно використовуються загально-розвивальні та спеціалізовані ігри, освоєння прийомів самострашування, освоєння елементарних завдань у партері, опанування мінімуму знань з дзюдо [6].

При засвоєнні умінь та навичок ведення єдиноборства на етапі початкової підготовки у навчанні дітей перевага віддається поданню навчального матеріалу в ігровій формі. У процесі фізичного виховання дітей з вадами слуху необхідно використовувати спеціалізовані рухливі ігри-борця до змісту яких входять елементи боротьби та формується необхідні дітям з даною нозологією фізичні якості, а саме поліпшується координація рухів.

Висновки. Викладені результати дозволяють сформулювати загальний висновок про те, що елементи боротьби дзюдо в процесі фізичного виховання у СЗОШ (школах-інтернатах) можуть бути засобом зміцнення здоров'я, корекції функціонального стану організму та сприяти нормалізації емоційної, морально-етичної мотиваційної сфер дітей з вадами слуху. Подальші дослідження будуть спрямовані на визначення стану фізичної підготовленості дітей з вадами слуху та оцінку розвитку їх фізичних якостей.

Література

1. Байкіна Н. Г. Методика корекції рухової сфери у глухих школярів під час орієнтування на заняттях з оздоровчого туризму / Н. Г. Байкіна, П. Ф. Пипнюк // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2012. – № 7. – С. 15–24.
2. Джевага В. В. Корекція порушень координаційних здібностей дітей молодшого шкільного віку з вадами слуху в процесі фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. наук з фізичного виховання і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / В. В. Джевага. – Київ, 2017. – 20 с.
3. Доцюк Л. Г. Використання адаптивної фізичної культури для корекції фізичного розвитку школярів з порушеннями слуху / Л. Г. Доцюк, О. Д. Гауряк // «Молодий вчений». – № 3.1. (43.1), березень, 2017. – С. 132–135.
4. Збірник програм гуртків факультативів, курсів за вибором із фізичної культури / упор В.В. Деревянко, Г.А. Коломоець. Київ: Літера ЛТД, 2019. – 480 с.
5. Івахненко А. А. Корекція і розвиток психомоторної функції глухих дітей молодшого шкільного віку засобами рухливих ігор / А. А. Івахненко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. праць / за ред. С. С. Єрмакова. – Харків, 2013. – № 3. – С. 66-68.
6. Коваленко І. М. Застосування дзюдо в процесі фізичного виховання учнівської та студентської молоді / І.М. Коваленко // Вісник Запорізького національного університету – Серія : Фізичне виховання та спорт. – Запоріжжя, 2014. – Вип. 2. – С. 22–25.
7. Копочинська Ю.В. Фізична реабілітація дітей з порушенням слуху. Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова Серія 15: Науково-Педагогічні проблеми фізичної культури (Фізична культура і спорт). Випуск 4(47) 2014. – С. 63-67.
8. Колишкін О.В. Адаптивне фізичне виховання слабочуючих учнів спеціальної школи: Наук. видання. – Суми: СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2003. – 156 с.

9. Кунінець О. О. Корекційний вплив на рухову сферу глухих дітей молодшого шкільного віку засобів оздоровчого туризму / О. О. Кунінець // Вісник Запорізького національного університету. Фізичне виховання та спорт. - 2017. - № 1. - С. 130-136.
10. Ляхова І.М. Розвиток координаційних здібностей у спортивно-ігрових рухових діях дітей зі зниженим слухом // Педагогіка, психологія і медико-біологічні проблеми фізичного виховання та спорту: Збірник наукових праць / За ред. С.С. Єрмакова. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2005. – Вип. 10. – С. 243-247.
11. Мут'єв А.В. Розвиток рухової сфери глухих школярів засобами спортивних єдиноборств: Автореф. дис...канд. пед. наук. – Одеса, 2003. – 19 с
12. Ричок Т. М. Корекція показників фізичного стану школярів з вадами слуху засобами туристського багатоборства: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02 / Тетяна Миколаївна Ричок; МОНУ, НУФВСУ. – Київ, 2018. – 24 с.
13. Шевченко С.М. Особливості освітньої, коригуючої і розвивальної роботи у спеціальній школі різних типів у 1999-2000 рр. незалежної України / С.М. Шевченко // «Молодий вчений», 2019. № 5.2 (69.2) травень, С. 37-41.
14. Постанова від 15 серпня 2011 р. № 872 Київ Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах. Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ №588 від 09.08.2017 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>
15. Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» від 6.10.2005 № 2961-IV. / [електронний ресурс] — Режим доступу: www.zakon.nau.ua

References

1. Baikina N.G, Pipniuk P.F., (2012), "Methods of correction of the motor sphere in deaf schoolchildren during orientation in the occupation of health tourism", Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sport. Vol. № 7, pp. 15–24.
2. Dzhevag V.V., (2017), "Correction of disturbances of coordination abilities of children of primary school age with hearing impairments in the process of physical education ": author. diss. cand. physical education and sports sciences: special. 24.00.02 "Physical Culture, Physical Education of Different Populations". - Kyiv,. - 20 p.
3. Dotsyuk L.G., Gauriak O.D., (2017),"The use of adaptive physical culture to correct the physical development of students with hearing impairment" // Journal of Young scientist, № 3.1. (43.1), March, pp. 132-135.
4. Derevyanko V.V., Kolomojets G.A., (2019), " Collection of programs of groups of electives, elective courses of choice " - Kiev: Letter LTD., - 480 p.
5. Ivakhnenko A.A. (2013),"Correction and development of psychomotor function of deaf children of primary school age by means of mobile games" // Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports: Coll. of sciences. edit / edit SS Ermakov. - Kharkiv, - Vol.3., pp. 66-68.
6. Kovalenko I.M. (2014), "The use of judo in the process of physical education of student and student youth" // Bulletin of the Zaporizhzhya National University - Series: Physical Education and Sports. - Zaporizhzhia, Issue. 2, pp. 22–25.
7. Kopochinska Y.V. (2014),"Physical rehabilitation of hearing impaired children" // Scientific journal of the National Pedagogical University. M.P. Dragomanov. Series 15: Scientific and Pedagogical Problems of Physical Culture (Physical Culture and Sports). Issue 4 (47), pp. 63-67.
8. Kolyshkin O.V. (2003), "Adaptive physical education of hearing impaired students of a special school": Sciences. edition. - Sumy: Sumy State University. A.S. Makarenko, - 156 p.
9. Kuninets O.O. (2017),"Corrective influence on the motor sphere of deaf young children of the school age of the means of health tourism " // Bulletin of the Zaporizhzhya National University. Physical education and sports. Vol. 1., pp. 130-136.
10. Lyakhova I.M., (2005), "Development of coordination abilities in sports-game motor actions of children with hearing impairment " // Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sport: Collection of scientific works / Ed. S.S. Yermakova. - Kharkiv: KhDADM (ХХПІ),. - Issue. 10. pp. 243-247.
11. Mut'ev A.V., (2003)," The development of the motor sphere of deaf students by means of martial arts ": Author. diss. ped. of sciences. - Odessa, - 19
12. Rychok T.M., (2018)," Correction of indicators of physical condition of schoolchildren with hearing impairment by means of tourist all-round": abstract. diss. ... Cand. Sciences in Phys. education and sports: 24.00.02; MESU, NAFVSU. - Kyiv, - 24 p.
13. Shevchenko S.M., (2019),"Features of educational, corrective and developmental work in a special school of different types in 1999-2000 independent Ukraine" // "Young Scientist", Vol. 5.2 (69.2) May, pp. 37-41.
14. Resolution No. 872 of 15 August 2011 Kyiv On approval of the Procedure for the organization of inclusive education in secondary schools. With the changes made in accordance with the Resolution of the CM №588 from 09.08.2017 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>.
15. Law of Ukraine "On Rehabilitation of Disabled Persons in Ukraine" of 6.10.2005 No. 2961-IV. / [electronic resource] - Access mode: www.zakon.nau.ua